

มติชนรายวัน

พ.ศ. 7 ม.ค. 53

Crowdsource คำฮิตปี 2009

วารกรณ์ สามโกเศศ

(รวม 3 หน้า)

สื่อสหรัฐอเมริกามีความเห็นว่าคำกริยาที่ฮิตที่สุดในปี 2008 คือ go rogue และในปี 2009 ที่ผ่านไปคือ crowdsource ความหมายของสองคำนี้มีนัยสำคัญต่อชีวิตความเป็นอยู่ของคนทั้งโลกไม่น้อย

International Herald Tribune ฉบับ 29 ธันวาคม 2009 ระบุว่าโลกของปี 2008 เป็นของผู้แข่งขันประธานาธิบดีโอบามา โดยเป็นรูปวงแหวนที่ครึ่งล่างเป็นลายคล้ายถนนพาดไปทางขวา ซึ่งเข้าใจว่าหมายถึงการเปลี่ยนแปลง สำหรับปี 2009 เป็นของ citi (ธนาคาร Citibank ของสหรัฐอเมริกา) เป็นแถบดำพาดลงมาเหมือนลักษณะของรุ่งอยู่เหนือคำว่า citi เข้าใจว่าสื่อถึงความหวัง

Go Rogue เป็นศัพท์อเมริกันมี 2 ความหมายคือ (1) เลิกที่จะทำตามคำสั่ง โดยทำตามความปรารถนาของตนเอง โดยมีนัยยะว่ากระทำตรงข้ามการคาดหวังหรือคำสั่ง (2) แกล้งเป็นอย่างอื่นโดยไม่พูดความจริงหรือหลอกหลวงให้เข้าใจผิด

เข้าใจว่าคำนี้ดังขึ้นมาจากการที่ Sarah Palin อดีตผู้แข่งขันเป็นรองประธานาธิบดีของรีพับลิกันคู่กับ McCain เขียนหนังสือบันทึกความจำของเธอเกี่ยวกับการเลือกตั้งเมื่อปีที่แล้วชื่อ Going Rogue โดยเปิดเผยเรื่องราวเบื้องหลังการแพ้อย่างยับเยินในครั้งนั้น

เธอล่าวว่าทีมของ McCain สั่งให้เธอแต่งตัวสไตล์ใหม่ แต่งหน้าแบบใหม่ และพูดตามสคริปต์จนเธอไม่เป็นตัวของตัวเอง เธออ้างว่าจากการเป็นผู้ว่าการรัฐอลาสกาที่ผู้คนในรัฐชื่นชมกลายเป็นตัวตลกชนิดขวาทกขอบ ดังนั้นในตอนท้าย ๆ เธอจึงไม่ยอม (เธอ go rogue) เธอประกาศสัมพันธ์หนังสือเล่มนี้ว่าจะ go rogue โดยแท้ (rogue หมายถึง คนเกเร กระทำสิ่งที่ไม่ถูกต้องเหมาะสม ดังเช่นการเป็น rogue state ของบางประเทศ) กล่าวคือเปิดเผยแบบไม่ไว้หน้ากัน

สำหรับคำ Crowdsource (CS) นั้นดูจะมีผลต่อคุณภาพชีวิตของพวกเรามากกว่า Go Rogue คำ outsource นั้น เป็นที่รู้จักกันกว้างขวาง หมายถึงการจ้างให้คนอื่นมาทำงานของ

องค์กรของตน แทนที่จะทำเองภายในองค์กร เช่น จ้างคนนอกมาประเมินโครงสร้างเงินเดือน จ้างคนนอกมาตรวจสอบการเงิน จ้างคนนอกมาเขียนซอฟต์แวร์ โปรแกรมให้ ฯลฯ

CS คล้ายกัน คือ ให้คนอื่นรับงานไปทำแทนคนใน เพียงแต่ผู้รับไปทำนั้นเป็นกลุ่มหรือชุมชน (crowd) โดยเปิดกว้างให้คนจำนวนมากได้เข้ามามีส่วนร่วม ทั้งได้รับและไม่ได้รับผลตอบแทน

หลังเหตุการณ์ 9-11 ไม่นาน ภาครัฐของสหรัฐอเมริกาประสบปัญหาการแปลเอกสารภาษาอาหรับที่มีอยู่มากมาย จึงมีความจำเป็นให้คนทั่วไปได้ร่วมเป็นผู้แปลเพื่อสู้กับการก่อการร้าย วิธีการนี้ได้ทำอยู่พักหนึ่งก่อนที่จะเลิกไปเพราะกลัวว่าจะเป็น “เอกสารหลุด” อีกทั้งมีการแปลผิดจนอาจทำความเสียหายได้ จะเห็นได้ว่าการขอความช่วยเหลือจากชาวโลกเช่นนี้ก็เป็นลักษณะหนึ่งของ CS

CS ได้รับความนิยมนักกว้างขวางมากขึ้นทุกทีใน 2-3 ปีที่ผ่านมา ไม่ว่าจะในวงการธุรกิจ นักเขียน สื่อมวลชน ธุรกิจ IT การสื่อสาร ฯลฯ เพราะสอดคล้องกับความร่วมมือกันในการสร้างสรรค์ภายใต้เทคโนโลยี Web2.0 ซึ่งเป็นเทคโนโลยีใหม่กว่า Web1.0 ที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบัน ในการใช้อินเทอร์เน็ต Web2.0 จะช่วยให้การใช้อินเทอร์เน็ตสะดวกรวดเร็วกว่าเดิมเป็นอันมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการค้นหาข้อมูล เช่น ค้นหาได้พร้อมกันจาก 2 แหล่งข้อมูลและสามารถเอา 2 แหล่งข้อมูลมาประสานกันในการค้นหาที่กว้างขวางขึ้น

CS ที่รู้จักกันมากที่สุดอันหนึ่งในปัจจุบันก็คือ wikipedia หรือเว็บไซต์สำหรับค้นหาสารพัดข้อมูลชนิดฟรี ปัจจุบันมีนับเป็นแสน ๆ ล้าน ๆ หน้าซึ่งมาจากความช่วยเหลือร่วมส่งข้อมูลในเรื่องต่าง ๆ เข้ามาโดยคนทั่วโลกโดยไม่มีคำว่าจ้าง (wikipedia.org ปัจจุบันนั้นมีเป็นภาษาไทยด้วย)

ในปัจจุบันมีบริษัทจำนวนมากในโลกตะวันตกที่ตั้งใจหาคำถามเกี่ยวกับธุรกิจของตนออนไลน์อย่างเปิดเผย เพื่อให้ผู้รู้จำนวนมากในโลกซึ่งไม่รู้ว่าจะอยู่ที่ไหนกันบ้างช่วยคิดและตอบ ก็ปรากฏว่ามีผู้ตอบเข้ามามากมายและบริษัทก็เลือกคำตอบที่คิดว่าดีที่สุดไปใช้ ผู้ตอบบางครั้งก็ได้รางวัลบ่อยครั้งได้เพียงคำชื่นชมและใบประกาศเกียรติคุณ ซึ่งสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการสมัครงานต่อไปได้

ผู้ตอบก็มีทั้งมืออาชีพ มือสมัครเล่น ซึ่งเข้ามาให้คำตอบด้วยความมั่นใจในอารมณ์ เพื่อแสดงความมั่นใจสมองเหนือคนอื่น เพื่อให้รู้ว่าตนเองมีกิน เพื่อชื่อเสียงของกลุ่มคนหรือตนเอง ฯลฯ เรียกได้ว่าในปัจจุบัน CS เป็นกลไกในการแก้ไขปัญหาของภาครัฐ และธุรกิจที่ทั้งแสวงหากำไรและไม่แสวงหากำไรสูงสุด

ขอยกตัวอย่าง CS ที่ได้เกิดขึ้น ดังต่อไปนี้ (1) ระหว่างปี 2008-2002 เมือง Salt Lake City ทดลองใช้ CS ในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนขนส่ง โดยให้ประชาชนร่วมให้คำตอบอย่างกว้างขวางออนไลน์ (2) หนังสือพิมพ์ The Guardian ของอังกฤษ ให้ประชาชนร่วมตรวจสอบการฉ้อฉลของนักการเมือง ในกรณีชื่อ MP Expense Scandal (ส.ส. เบิกเงินหลวงกันสนุกมือซึ่งนายกรัฐมนตรีก็ออร์ดอน บราวน์ ของอังกฤษก็โดนเข้าไปเต็ม ๆ ด้วย) โดยสร้างระบบที่ทำให้ประชาชนสามารถเข้าร่วมตรวจสอบเอกสารการเบิกเงินของ ส.ส. รวมกว่า 700,000 ฉบับออนไลน์ว่ามีฉบับใดผิดปกติบ้าง ปรากฏว่ามีประชาชนกว่า 20,000 คนเข้าร่วม

(3) Family Search Indexing สร้างโครงการให้ผู้มีจิตอาสาทั่วโลกเข้าร่วมในโครงการสร้างดรรชนีดิจิทัลของเอกสารประวัติศาสตร์รวม 2.4 ล้านชิ้น ซึ่งอยู่ในรูปของไมโครฟิล์ม เอกสารประวัติศาสตร์เหล่านี้มาจาก 110 ประเทศในหลายภาษา ผู้เข้าร่วมดาวน์โหลดซอฟต์แวร์โปรแกรมลงบนคอมพิวเตอร์ที่บ้านเพื่อรับเอกสารมาอ่าน และพิมพ์สรุปเนื้อหาและหัวเรื่องของเอกสาร และส่งกลับไปยังสำนักงานใหญ่ ข้อมูลที่เสร็จครบถ้วนจะเปิดเผยต่อสาธารณชนและให้ดาวน์โหลดฟรี ถ้าไม่มี CS ก็ต้องใช้เวลานับสิบปี เสียเงินเป็นสิบ ๆ ล้านเหรียญ แต่ด้วยความร่วมมือผ่าน CS ทุกสิ่งเป็นไปได้ด้วยต้นทุนน้อยที่สุด

(4) Test Bug Battle เป็นการแข่งขันซอฟต์แวร์ปีละ 4 ครั้งของสหรัฐอเมริกา นักซอฟต์แวร์ทั่วโลกแข่งกันส่งคำตอบเพื่อรับรางวัล หัวใจก็คือแข่งกันหาข้อบกพร่องหรือสิ่งที่ไม่สมบูรณ์ (Bugs) ของเว็บไซต์ที่ได้รับความนิยมสูงสุด โปรแกรมสำเร็จรูปของโทรศัพท์มือถือ ของเว็บไซต์ของเกมส์ ฯลฯ ครั้งแรกแข่งกันในปี 2008 มีผู้แข่งพันกว่าคนพบ Bugs ใน Google Chrome/ Internet Explorer Mozilla Firefox ฯลฯ ครั้งที่สองพันกว่าคนในเดือนมีนาคม ปี 2009 แข่งกันหา Bugs ใน Facebook/ My Space LinkedIn ฯลฯ

CS ถูกใช้เป็นเครื่องมือทางการค้าในการทำให้สิ่งที่ใช้กันทั่วโลกสมบูรณ์ขึ้นโดยแทบไม่มีค่าใช้จ่าย (ผู้ร่วมมักได้ “กล่อง” แทน “เงิน”) ตัวอย่าง CS มีอีกมากมาย ผู้สนใจสามารถค้นหารายละเอียดได้จากโครงการต่อไปนี้ PhiloOptima/ InnoCentive/ Galaxy Zoo/ Netflix Prize/ Emporis/ Design Bay 99 Designs ฯลฯ

ในปัจจุบันที่โลกมีความโยงใยเชื่อมต่อกัน (Interdependence) อย่างมากที่สุด ในประวัติศาสตร์มนุษยชาติ Crowdsourcing เป็นทั้งหลักฐานของปรากฏการณ์นี้และเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างประโยชน์อย่างสร้างสรรค์ทั้งในเชิงการค้าและสวัสดิการสังคม

.....